

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce:

H. A. E. K.,

státní příslušnost Egyptská arabská republika

toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty

sídlem Vyšní Lhoty 234, 739 51 Vyšní Lhoty

zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s .

sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha - Libeň

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR

sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 1. 2020, č. j. OAM-14/LE-BA02-BA04-PS-2020, ve věci zajištění v zařízení pro zajištění cizinců,

takto:

I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 21. 1. 2020, č. j. OAM-14/LE-BA02-BA04-PS-2020, **se zrušuje.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal žalobou došlou soudu dne 14. 2. 2020, podanou prostřednictvím žalovaného dne 5. 2. 2020, zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný rozhodl podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců do 6. 5. 2020.
2. Žalobce namítl, že žalovaný především nedostatečně zjistil skutkový stav, resp. jej zjistil pouze povrchně, aniž by konkrétně posoudil, v čem spatřuje důvody pro neumožnění využití zvláštních opatření, kdy jako jediný důvod uvedl bezpečnostní riziko spočívající v neopuštění území České republiky ve lhůtě stanovené ve výjezdním příkazu. V rozhodnutí absentuje individuální posouzení všech relevantních okolností, které by pro žalobce nepředstavovaly nepřiměřený zásah do jeho osobní a rodinné sféry. Žalobce zdůraznil, že v ČR pobýval od roku 2015 na základě povolení k přechodnému pobytu, které však bylo po rozvodu s dnes již bývalou manželkou rozhodnutím č. j. OAM-2968-13/ZR-2018 zrušeno; proti uvedenému rozhodnutí si žalobce podal odvolání, které bylo dne 6. 11. 2019 zamítnuto. Je nesprávný závěr žalovaného, že měl předvídat, že nebude vyhověno odvolání a podat žádost o mezinárodní ochranu již v průběhu řízení o zrušení přechodného pobytu. Z napadeného rozhodnutí vyplývá jasný úmysl správního orgánu vyobrazit žalobce pouze v negativním světle. Zdůraznil, že má hezký vztah se svou nezletilou dcerou, se kterou chce i přes nevoli bývalé manželky udržovat pravidelný kontakt.
3. Pokud se týče uplatnění zvláštních opatření, žalovaný nezvažoval alternativy k povinnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců v průběhu řízení o udlení mezinárodní ochrany, např. možnosti přemístění žalobce do otevřeného bytového střediska nebo hlášeného místa pobytu. V tomto ohledu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Zajištění podle

žalobce představuje krajní prostředek, kterým žalovaný zasahuje do ústavně zaručeného práva na osobní svobodu. Institut zajištění má fakultativní charakter a je nepřipustné, je – li možné účelu zajištění dosáhnout mírnějšími a hospodárnějšími prostředky. V tomto ohledu žalovaný pouze v napadeném rozhodnutí rekapituluje žalobcovu pobytovou historii a konstatuje, že mírnější prostředky nemohou být uplatněny, aniž by svou úvahu podpořil dostatečnou argumentací. Nadto, v případě žalobce nemůže být neoprávněný pobyt beze všeho považován za hlavní argument, který by náležitě odůvodňoval jeho izolaci od společnosti, opatření žalovaného je nepřiměřené účelu, který sleduje. Žalovaný dostatečně nezdůvodnil ani délku stanoveného zajištění.

4. Žalobce dále připomněl judikaturu ESLP a zdůraznil, že žalovaný žalobce ani nevyslechl, pouze se omezil na zjištění policie v řízení o správním vyhoštění a zajištění, které ale plní jiný účel, než je omezení osobní svobody žadatele o mezinárodní ochranu. Podle žalobce faktickým zajištěním došlo k odnětí možnosti kontaktu s nezletilou dcerou, čímž došlo k porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
5. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na napadené rozhodnutí a uvedl, že se namítaných porušení při rozhodování nedopustil. Připomněl pobytovou historii žalobce a okolnosti jeho zajištění a osvědčením na judikaturu dovodil, že účeleovost žádosti žalobce je speciálním důvodem pro zajištění. Podle žalovaného se tento také řádně vypořádal s možnostmi zvláštních opatření dle § 47 zákona o azylu.
6. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce byl na území České republiky (v Praze) dne 14. 1. 2020 kontrolován Policií České republiky. Kontrolou nebylo nalezeno žádné platné vízum, bylo zjištěno, že ke dni 6. 11. 2019 bylo žalobci pravomocně ukončeno pobytové oprávnění, přičemž byla žalobci zároveň stanovena lhůta k vycestování v délce 60 dnů, tedy nejpozději do 5. 1. 2020 a dále, že byl zařazen do databáze nežádoucích osob od 13. 1. 2020 do 13. 1. 2021. Dne 14. 1. 2020 bylo rozhodnuto Policií ČR o zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, a to na dobu 30 dnů. Dne 17. 1. 2020 žalobce požádal v zařízení pro zajištění cizinců o udělení mezinárodní ochrany.
7. Následně rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. Při svém rozhodování vyšel především z toho, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany až po více než 8 měsících od jeho posledního vstupu na území ČR a až po zadržení Policií ČR, zajištění za účelem realizace správního vyhoštění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců. Podle žalovaného je evidentní, že se žalobce mohl volně pohybovat a mohl se dostavit na příslušný orgán PČR či do přijímacího střediska MV ČR a požádat o udělení mezinárodní ochrany. Jednání žalobce je tedy zcela účelové. Dospěl tak k závěru, že z jednání žalobce je zřejmé, že v jeho případě existuje nebezpečí, že se bude vyhýbat povinnosti vycestovat z území ČR, bude mařit výkon rozhodnutí o vyhoštění a že podání žádosti bylo zapříčiněno pouze snahou vyhnout se vyhoštění. Z těchto důvodů také žalovaný dovodil, že nelze účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu.
8. Krajský soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání podle § 46a odst. 8 zákona o azylu, přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
9. Předmětem přezkumu ze strany krajského soudu bylo rozhodnutí o zajištění žalobce coby žadatele o mezinárodní ochranu podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

10. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
11. Podle § 47 odst. 2 téhož zákona může žalovaný rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Mezi zvláštní opatření, jejichž uplatnění je třeba zvážit před vydáním rozhodnutí o zajištění podle citovaného ustanovení, patří povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném žalovaným nebo povinnost osobně se hlásit žalovanému ve stanovené době (§ 47 odst. 1 zákona o azylu).
12. Je zapotřebí zdůraznit, že zajištění, ať již podle zákona o pobytu cizinců nebo podle zákona o azylu, představuje *krajní prostředek*, jehož následkem je omezení nebo (v závislosti na povaze, délce, důsledcích a způsobu zajištění) zbavení osobní svobody cizince. Jedná se o citelný zásah do základního práva jednotlivce na nedotknutelnost jeho osoby a na osobní svobodu (srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 8 Listiny základních práv a svobod), který je přípustný jen za podmínek stanovených zákonem a souladných s ústavním pořádkem (blíže srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2010, č. j. 9 As 5/2010 - 74, publ. pod č. 2129/2010 Sb. NSS, či nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08).
13. Krajský soud zcela sdílí stěžejní žalobní argumentaci, neboť i podle přesvědčení krajského soudu jsou úvahy žalovaného týkající se nezbytnosti zajištění, včetně hodnocení nemožnosti uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu, zcela nedostatečné.
14. V projednávané věci s ohledem na specifika pobytové historie žalobce a skutečnost, že má žalobce v ČR nezletilou dceru, nepostačí pro aplikaci institutu zajištění závěr žalovaného, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu až po zadržení Policií ČR, zajištění za účelem správního vyhoštění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců. V této souvislosti je totiž na místě zdůraznit, že žalobce pobýval na území ČR do svého zadržení Policií ČR neoprávněně pouze 9 dní, přičemž protiprávního jednání se dopustil poté, co nevystoval ve lhůtě k tomu stanovené v návaznosti na zrušení přechodného pobytu, který byl žalobci udělen z titulu příbuzenského vztahu s občanskou ČR.
15. Podle shora citovaných zákonných ustanovení má před zajištěním cizince v zařízení pro zajištění cizinců zásadně přednost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu (uložení povinnosti cizinci zdržovat se v pobytovém středisku určeném žalovaným nebo povinnost osobně se hlásit ve stanovené době). Krajský soud si je vědom judikatury správních soudů, když ke vztahu k § 46 odst. 1 písm. e) (důvody zajištění) a § 47 zákona o azylu (zvláštní opatření) se již opakovaně vyslovoval Nejvyšší správní soud v rozsudcích, které jsou dostupné na jeho webových stránkách www.nssoud.cz. V rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, Nejvyšší správní soud mimo jiné uvedl, že při posouzení

účinnosti zvláštních opatření nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. V rozsudku ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Azs 351/2018 - 32 Nejvyšší správní soud nepovažoval za nesprávný postup, kdy žalovaný správní orgán zčásti ztotožnil důvody pro samotné zajištění s důvody vedoucími k závěru o nemožnosti využití zvláštních opatření.

16. Nicméně, v projednávané věci bylo na žalovaném, aby jím tvrzenou účelovost žádosti o udělení mezinárodní ochrany a nemožnost aplikace zvláštních opatření pečlivě zvážil s ohledem na skutečnosti, jež zadržení, potažmo zajištění žalobce Policií ČR předcházelo. Není možné odhlédnout od toho, že žalobce po většinu svého pobytu v ČR pobýval oprávněně, má zde nezletilou dceru, se kterou je nutné, je-li to možné, mu umožnit kontakt.
17. Nadto, předpoklad žalovaného, že žalobce nesplní povinnost vycestovat není, vyjma obecného tvrzení o nedodržování právního řádu, ničím odůvodněn. Žalovaný směřuje v projednávané věci důvody pro zajištění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a důvody pro zajištění podle zákona o azylu. Nelze přitom ani přehlédnout, že žalobci doposud nebylo pravomocně uloženo správní vyhoštění, v rámci kterého bude muset rozhodující orgán posuzovat také mj. dopad svého rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce.
18. Lze přisvědčit žalobci, že optikou žalobních námitek je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť žalovaný se zcela nedostatečně vypořádal s možnostmi aplikace zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. V tomto ohledu považuje krajský soud za potřebné důrazně připomenout, že každé rozhodnutí o zajištění konkrétní osoby musí být řádně odůvodněno při respektování individuálních skutečností týkajících se toho kterého cizince a že ne každý, kdo byl Policií ČR zajištěn za účelem správního vyhoštění, je osobou, u které musí být vždy paušálně naplněn předpoklad, že se bude snažit vyhoštění vyhnout a že nesplní povinnost vycestovat z území.
19. Krajský soud uzavírá, že žalovaný nedostal svým povinností posoudit v případě žalobce možnou aplikaci zvláštních opatření, které podle krajského soudu právě v případě žalobce mají své opodstatnění. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a jako takové jej podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil. Krajský soud současně nevyslovil, že se žalovanému věc vrací k dalšímu řízení, vycházejí z právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012 – 34, č. 2757/2013 Sb. NSS, v němž uvedený soud konstatoval, že *„po zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění stěžovatele je nutno na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo být pokračováno, protože podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění prvním úkonem v řízení. Je-li tedy tento úkon ve formě rozhodnutí zrušen, neznamená to současně, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je ve správním soudnictví obvyklé (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Naopak to z povahy věci, která je značně specifická a vyžaduje urychlené vyřízení, znamená ukončení řízení před správním orgánem, aniž by se tím jakkoli zasahovalo do jeho pravomoci, která byla vyčerpána vydáním původního rozhodnutí.“* Krajský soud ověřil, že uvedený právní názor je v rozhodovací praxi správních soudů nadále aplikován a neshledal důvod postupovat v této věci jinak. Nad rámec uvedeného krajský soud podotýká, že se s ohledem na zrušení napadeného rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost pro nadbytečnost již nezabýval žalobní námitkou týkající se nepřiměřené délky zajištění.

20. Ačkoli byl žalobce procesně úspěšný, nevznikly jemu samotnému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady; soud tak podle § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu.

Nesplní-li povinný, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může se oprávněný domáhat výkonu rozhodnutí.

Ostrava 3. března 2020

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce